

OMGEVINGSANALYSE I.F.V. BOA-DECREET

Buitenschoolse Opvang en Activiteiten

Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout & Vosselaar



Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Brede maatschappelijke ontwikkelingen	2
Gemeentelijke kenmerken	3
1 Demografische ontwikkelingen	3
1.1 Aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar	3
1.2 De verwachte evolutie van het aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar	5
1.3 Aantal kinderen dat naar de basisschool gaat per gemeente	6
2 Economische ontwikkelingen	8
2.1 Werkzaamheidsgraad	8
2.2 Werkzoekendengraad	9
2.3 Sociale ontwikkelingen	10
2.3.1 Alleenstaande ouders met kinderen	11
2.3.2 Leefloongerechtigden	12
2.3.3 OCMW-tarief kinderopvang in 2022	13
2.3.4 Kinderarmoede	13
Wensen en verwachtingen van ouders en kinderen	15
Behoeftenonderzoek ouders	16
Behoeftenonderzoek kinderen	16
Bestaande aanbod aan buitenschoolse kinderopvang en activiteiten	16

We maken een omgevingsanalyse op voor onze regio Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar in functie van het BOA-decreet (Buitenschoolse Opvang en Activiteiten).

Het Boa-decreet streeft naar een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen en gezinnen. Het decreet heeft 3 doelstellingen:

- We geven kinderen speelmogelijkheden en ontplooiingskansen, maar ook keuzevrijheid en recht op rust
- We bieden ouders de mogelijkheid om werk, opleiding en gezin vlot te combineren
- We creëren een aanbod dat toegankelijk en betaalbaar is voor iedereen

Brede maatschappelijke ontwikkelingen

Brede maatschappelijke ontwikkelingen of trends overschrijden de gemeentegrens en kunnen verschillende werkvelden beïnvloeden. Volgende maatschappelijke ontwikkelingen kunnen een impact hebben op de buitenschoolse kinderopvang.

1. Veranderingen in de arbeidsmarkt
 - Minstens behoud of stijgende (vrouwelijke) arbeidsmarktparticipatie met oog op (gewilde) economische groei.
 - Steeds meer zijn beide ouders aan het werk, waardoor kinderopvang nodig is om gezin en arbeid te kunnen combineren.
 - Nood aan activering van de werkzoekende en inactieve bevolking.
 - De pensioenleeftijd stijgt waardoor grootouders minder beschikbaar zijn voor kinderopvang.
 - Moeizame zoektocht naar voldoende medewerkers die aan de slag willen in de buitenschoolse opvang.
2. Veranderingen in gezinnen
 - Er zijn meer eenoudergezinnen.
 - Families wonen verder uit elkaar, waardoor het familiaal netwerk minder een rol kan spelen in de opvang.
 - Gezinnen worden kleiner, waardoor de nood om sociale vaardigheden te leren buiten gezinsverband toeneemt.
 - Veranderingen in het geboortecijfer.

3. Nieuwe inzichten over kinderopvang

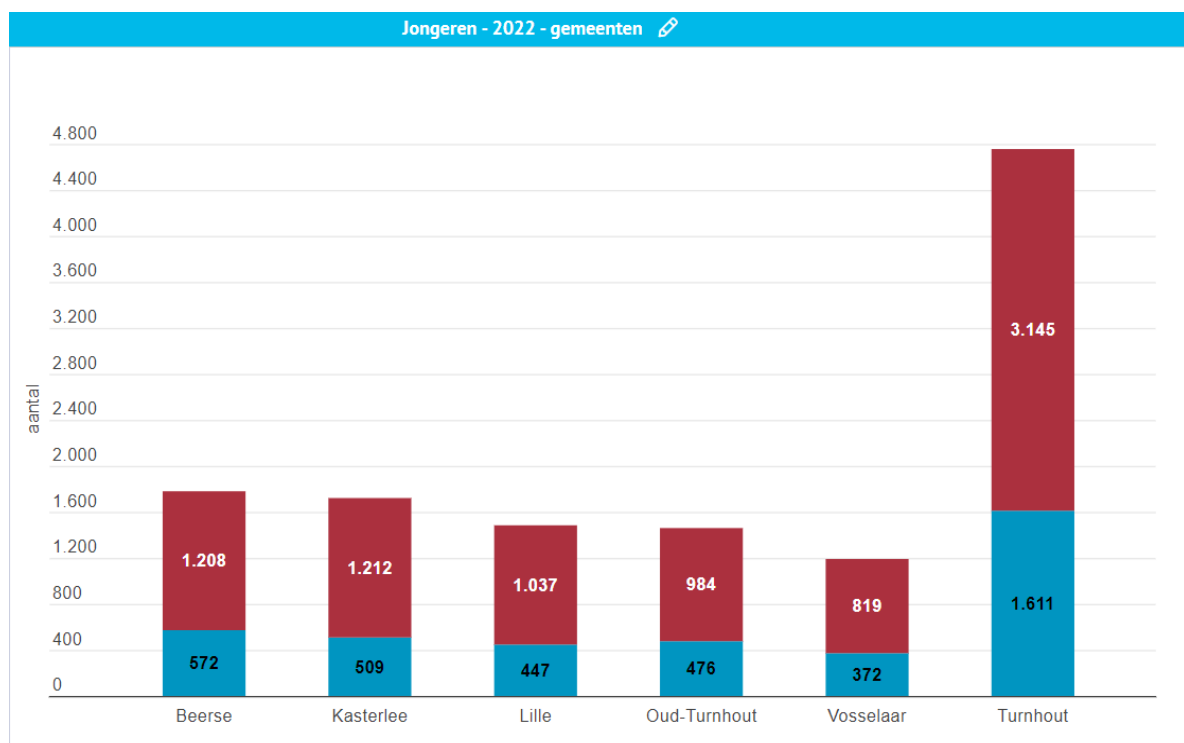
- Enkel kinderopvang van goede kwaliteit is een meerwaarde voor de ontwikkeling van een kind.
- Kinderopvang kan de achterstand omwille van (kinder)armoede verminderen en bevordert de gelijke kansen van kinderen.
- Kinderopvang kan bijdragen aan de integratiedoelstellingen van nieuwe Belgen.

Gemeentelijke kenmerken

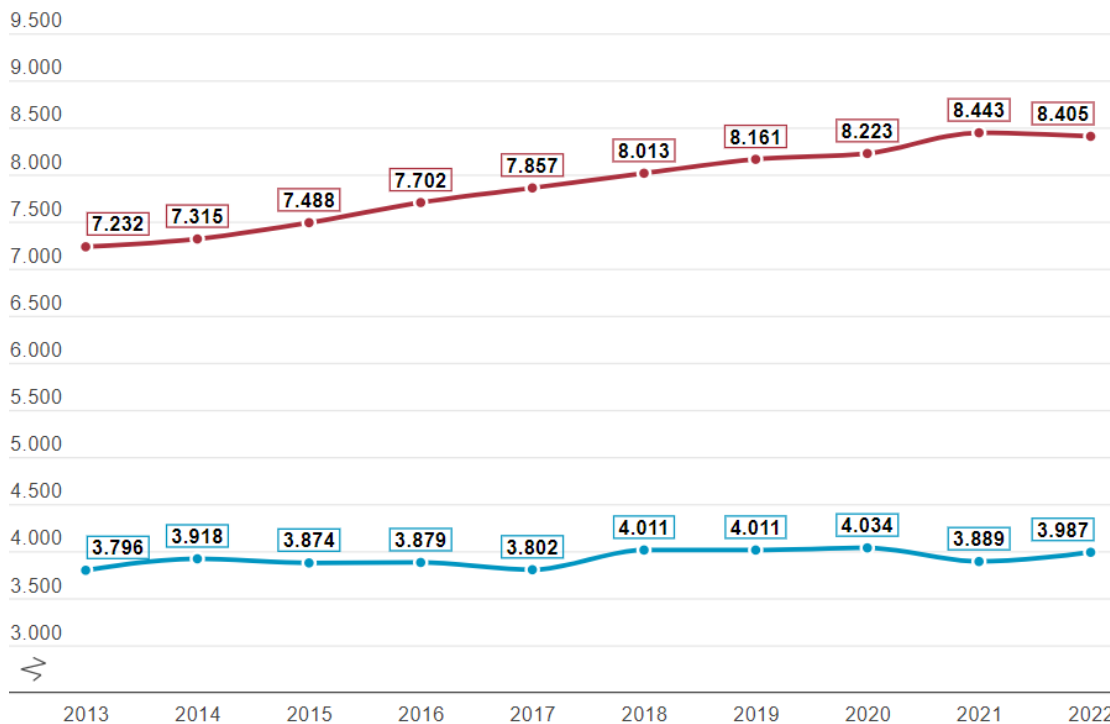
Voor buitenschoolse opvang en activiteiten zijn vooral demografische, economische en sociale ontwikkelingen van belang. Ook de wensen en behoeften van de inwoners, in dit geval ouders en kinderen, brengen we hier in kaart.

1. Demografische ontwikkelingen

1.1 Aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar



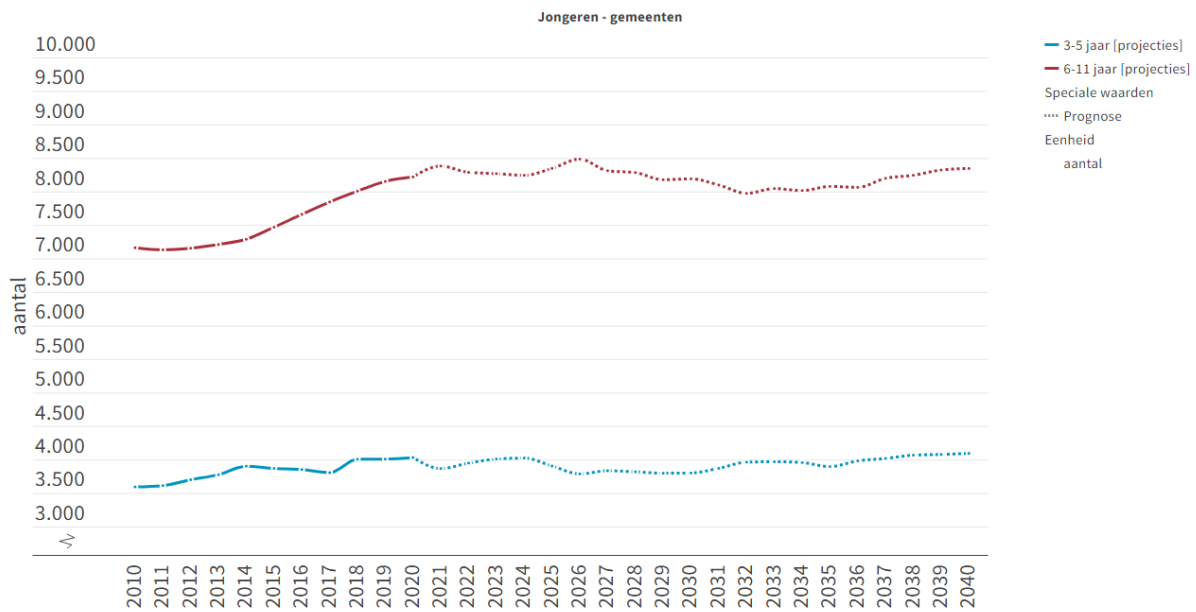
	3-5 jaar	6-11 jaar	Totaal
Beerse	572	1.208	1.780
Kasterlee	509	1.212	1.721
Lille	447	1.037	1.484
Oud-Turnhout	476	984	1.460
Vosselaar	372	819	1.191
Turnhout	1.611	3.145	4.756



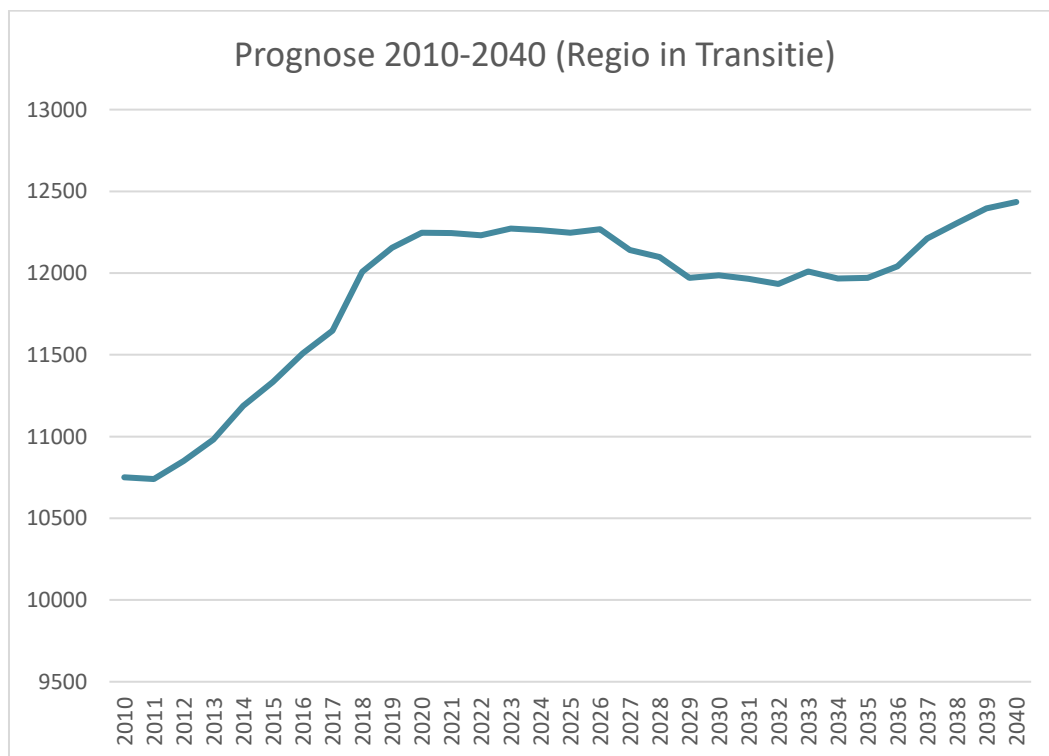
We zien een groei in het aantal kinderen tussen 3 en 11 jaar. Vooral het aantal 6-11 jarigen kent een groei de afgelopen 10 jaar.

Interessant voor deze omgevingsanalyse zijn de [cijfers op wijkniveau](#). Voor de gemeenten Kasterlee en Lille zijn er nog geen statistische sectoren gedefinieerd waardoor de tabel op R.i.T.-niveau moeilijker interpreteerbaar is.

1.2 De verwachte evolutie van het aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar

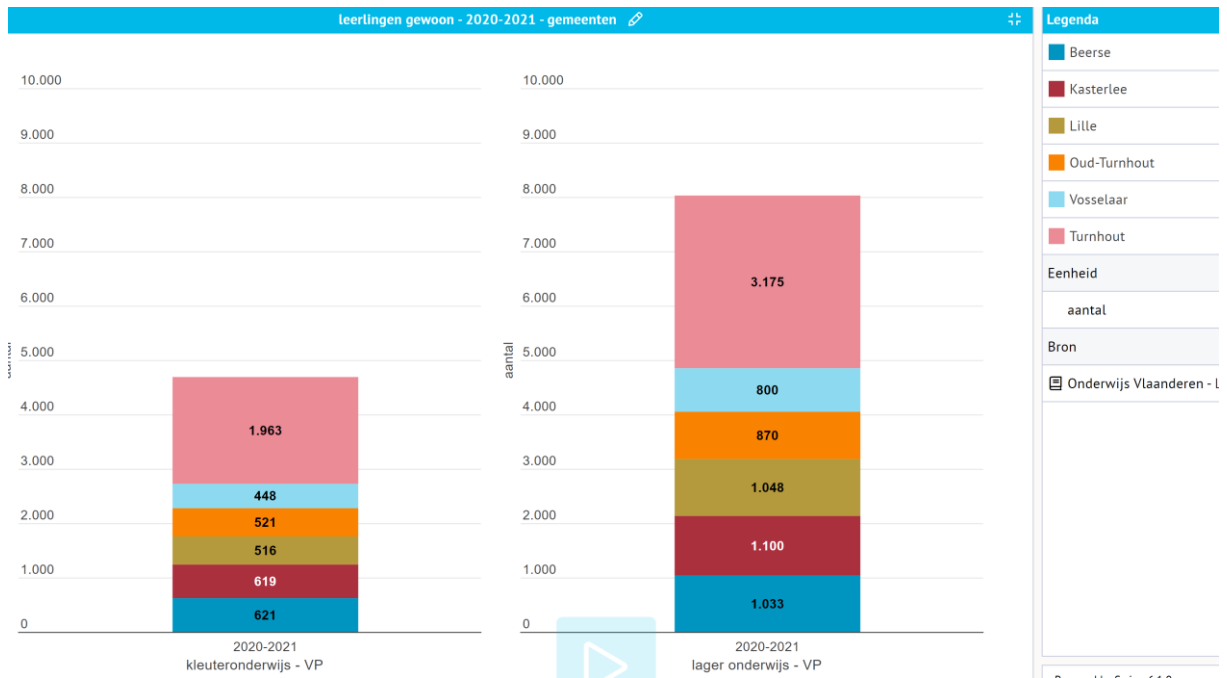


Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

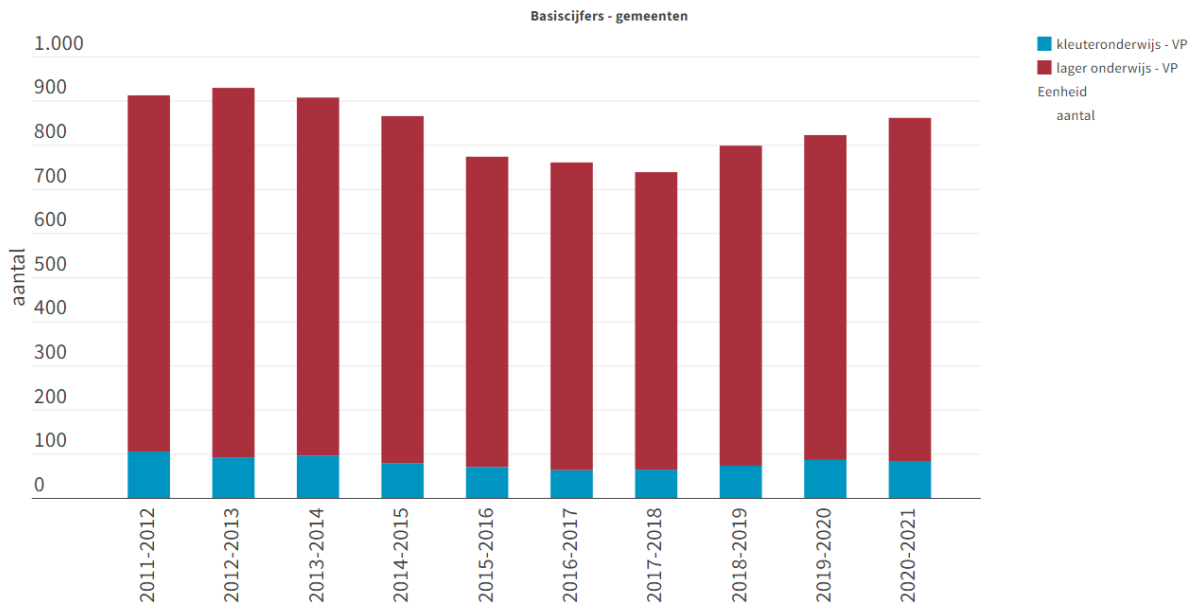


Zowel in Turnhout als in Oud-Turnhout staan er nog een aantal realisaties van nieuwbouwprojecten op de planning. We verwachten dat heel wat jonge gezinnen zich hier zullen vestigen wat mogelijks dus ook invloed heeft op de prognoses.

1.3 Aantal kinderen dat naar de basisschool gaat per gemeente




Aantal kinderen dat buitengewoon onderwijs volgt in Regio in Transitie:

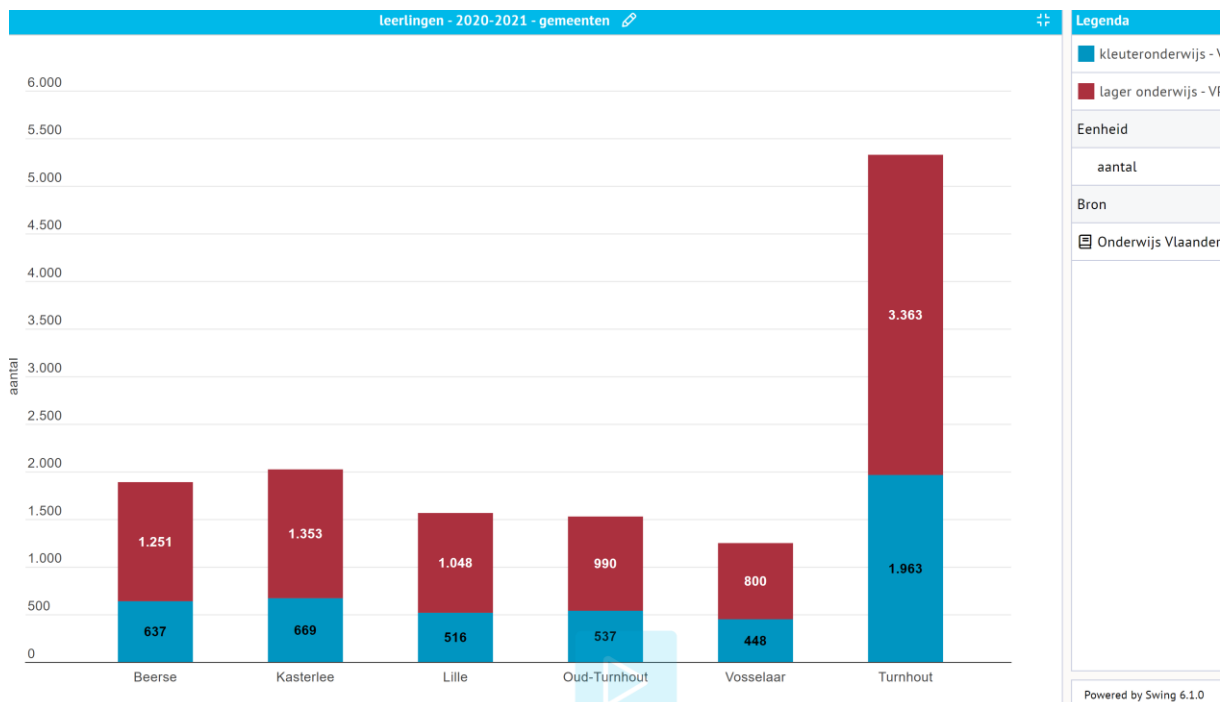


Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Aantal kinderen dat pendelt naar een school in een andere gemeente:

Schoolpendel - 2021-2022 - gemeenten 				
	lIn lager onderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	lIn lager onderwijs die uit een andere gemeente komen	lIn lager onderwijs die onderwijs volgen in een andere gemeente	pendelsaldo lIn lager onderwijs
Beerse	981	276	239	37
Kasterlee	1.021	341	181	160
Lille	903	104	154	-50
Oud-Turnhout	729	272	255	17
Vosselaar	649	127	166	-39
Turnhout	2.811	524	396	128

Totaal aantal kinderen dat les volgt in het regulier en buitengewoon onderwijs in RiT:

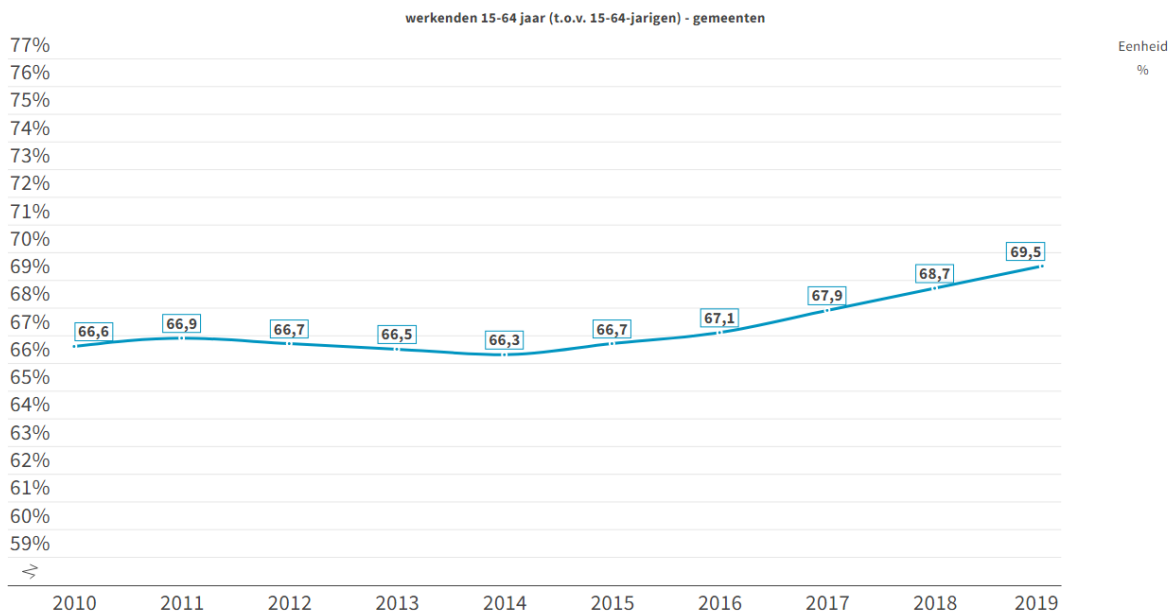


2. Economische ontwikkelingen

Dankzij buitenschoolse kinderopvang kunnen ouders gezin, werk en opleiding combineren. Ouders die aan het werk zijn of een opleiding volgen, hebben dus vaak nood aan buitenschoolse opvang en activiteiten voor hun kinderen.

2.1 Werkzaamheidsgraad

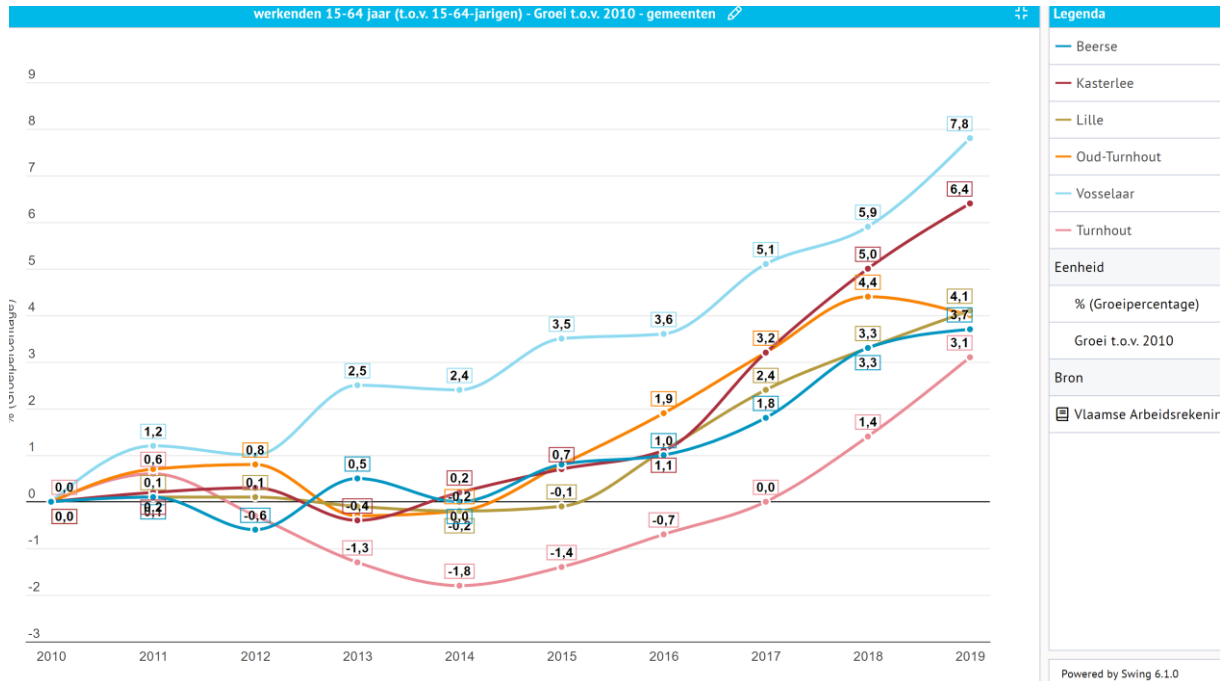
De werkzaamheidsgraad geeft het percentage weer van de bevolking op actieve leeftijd dat effectief aan het werk is.



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening | provincies.incijfers.be

Bij de opmaak van het rapport zijn er geen recentere cijfers beschikbaar, maar we zien duidelijk een groei in het percentage beroepsactieven.

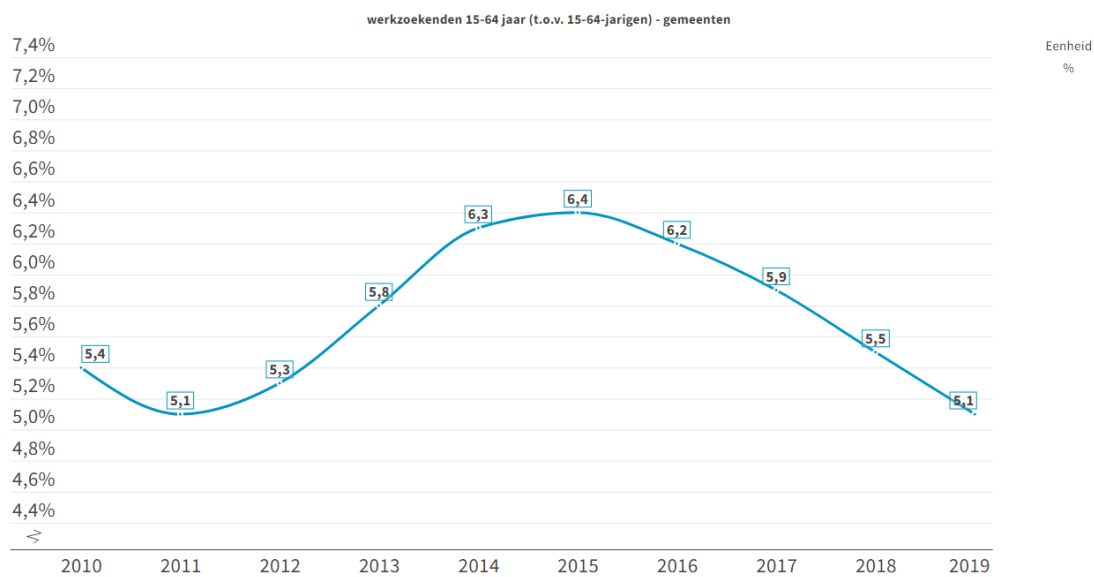
Aantal beroepsactieven op gemeente-niveau:



In Oud-Turnhout zien we een vergrijzing van de bevolking wat een daling in het aantal beroepsactieven kan verklaren.

Verder zien we de werkzaamheidsgraad duidelijk stijgen, vandaar kunnen we ook aannemen dat de nood aan kinderopvang ook toeneemt.

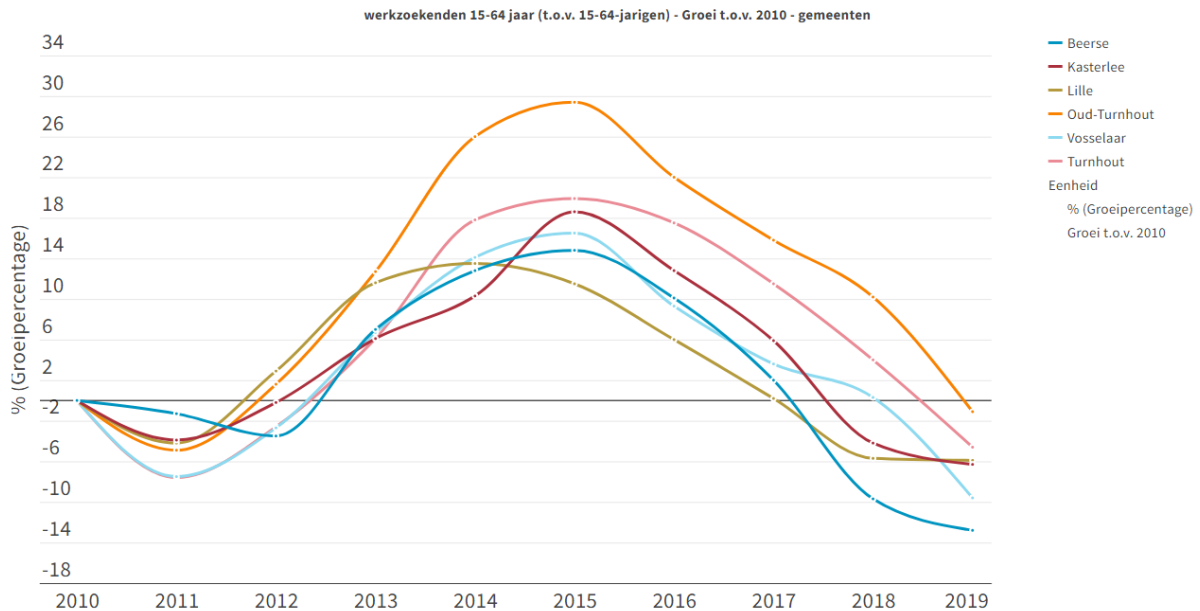
2.2 Werkzoekendengraad



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening | provincies.incijfers.be

De werkzoekendengraad geeft het percentage van de bevolking op actieve leeftijd dat niet aan het werk is, maar wel op zoek is naar een job.

Percentage werkzoekenden op actieve leeftijd op gemeentelijk niveau:



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening | provincies.incijfers.be

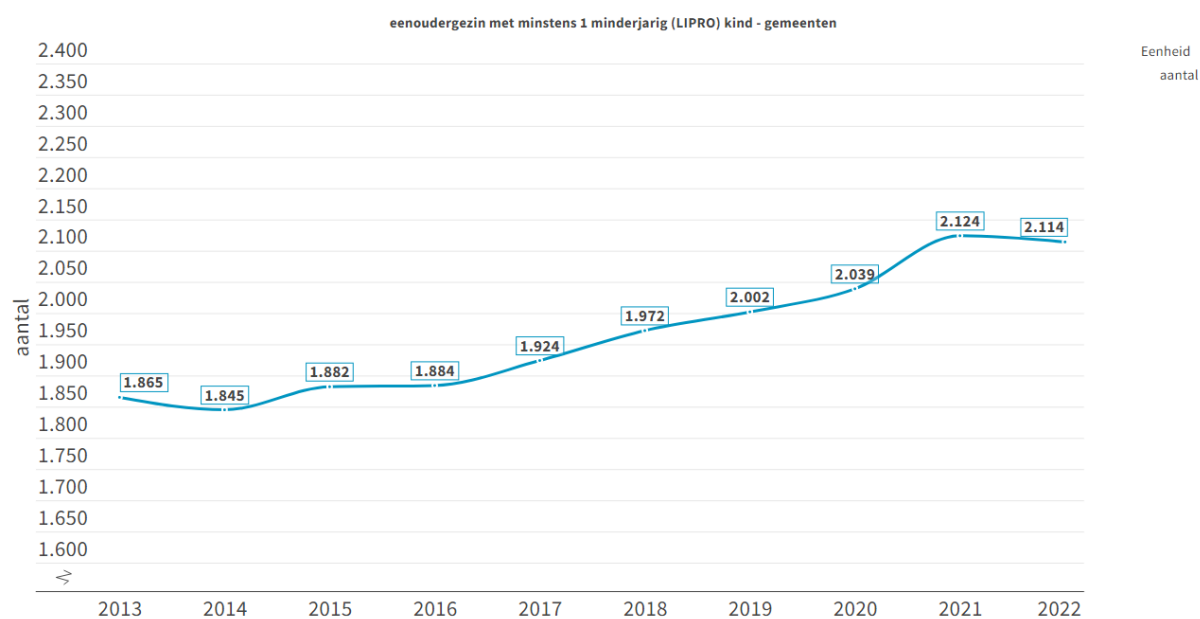
We zien een duidelijke daling van het aantal werkzoekenden. Dit in combinatie met het aantal beroepsactiviteiten, geeft aan dat er grote nood aan kinderopvang is.

2.3 Sociale ontwikkelingen

Kinderopvang kan de uitsluiting van kansengroepen tegengaan en hun integratie helpen bevorderen. Uit onderzoek is gebleken dat kwaliteitsvolle kinderopvang heel veel kansen kan bieden aan kinderen in armoede. Ook voor de ouders: door de beschikbaarheid van opvang zijn ze in staat om een opleiding te volgen, te solliciteren zodat ze daarna kunnen gaan werken, ...

We brengen een aantal indicatoren in kaart in het volgende luik.

2.3.1 Alleenstaande ouders met kinderen



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Het aantal alleenstaanden is de afgelopen jaren licht gestegen.

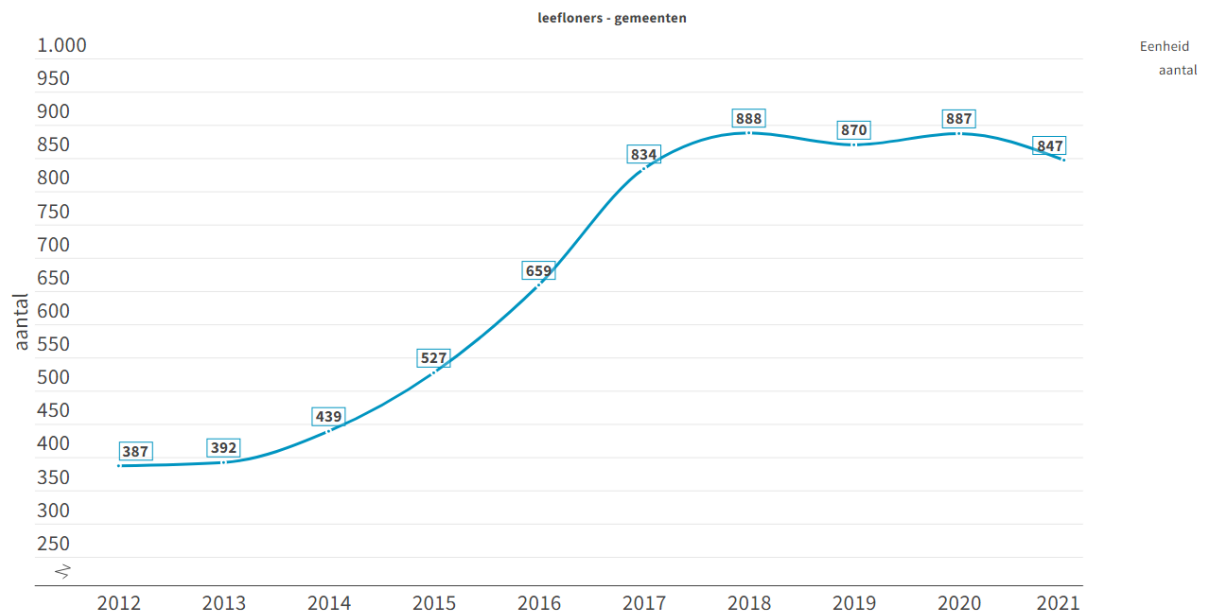
Aantal alleenstaande ouders op gemeentelijk niveau:

	Beerse	Kasterlee	Lille	Oud-Turnhout	Vosselaar	Turnhout
2013	275	233	210	127	137	883
2014	253	228	216	142	144	862
2015	264	246	212	143	157	860
2016	249	267	218	158	145	847
2017	245	264	213	162	158	882
2018	251	268	228	167	156	902
2019	237	258	212	184	176	935
2020	244	275	213	183	162	962
2021	254	291	212	205	168	994
2022	248	296	205	197	168	1.000

Het aantal alleenstaanden is enkel in Beerse en Lille gedaald of min of meer gelijk gebleven. In de andere gemeenten is dat aantal gestegen. Het gaat niet om kleine verschillen. Het gaat om ongeveer 4% van de totale bevolking.

2.3.2 Leefloongerechtigden

Het aantal personen dat een leefloon of financiële hulp ontvangt in de gemeente, en in verhouding tot de totale bevolking.



Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

We zien dat het aantal leefloners in RiT de laatste jaren gelijk is gebleven en misschien zelfs eerder daalt. We kunnen echter niet stellen dat deze positieve evolutie zal blijven. Deze indicator moet opgevolgd worden. We zien een felle toename tussen 2012 en 2017, daarna zijn de cijfers op een plateau beland.

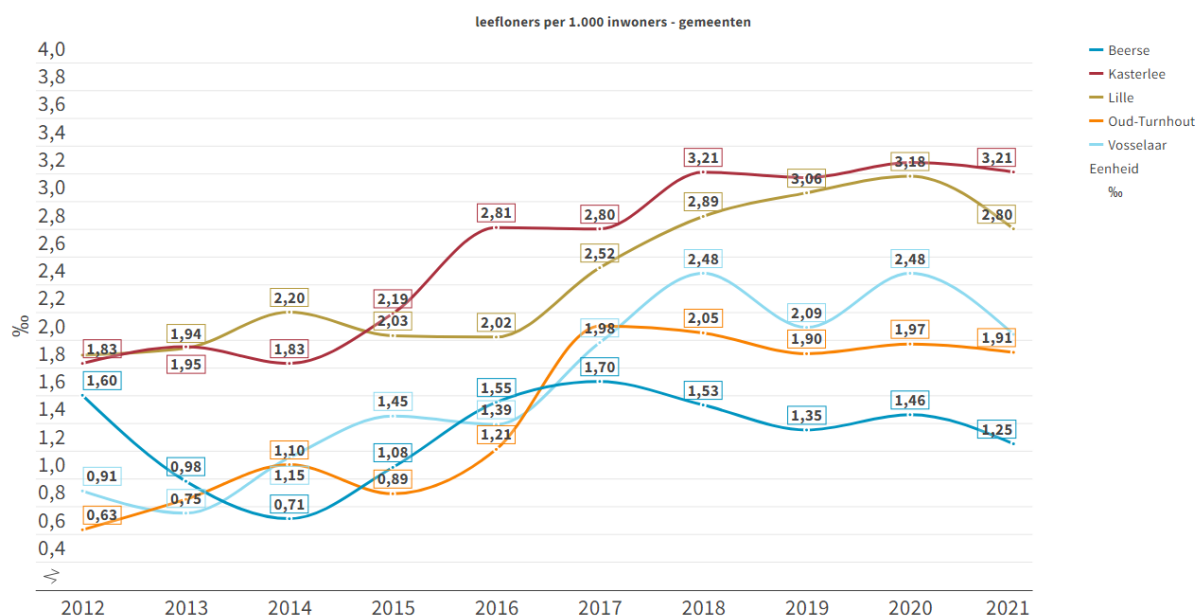
	Beerse	Kasterlee	Lille	Oud-Turnhout	Vosselaar	Turnhout
2012	27	33	31	8	10	277
2013	17	35	32	11	8	289
2014	12	33	36	14	12	331
2015	19	40	33	12	16	407
2016	28	52	33	16	15	516
2017	30	52	41	28	22	660
2018	28	60	48	28	28	698
2019	25	59	51	26	23	687
2020	26	62	53	28	28	690
2021	23	61	46	27	23	667

< 55	
55 < 110	
110 < 165	
165 < 220	
>= 220	

Eenheid: aantal
Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

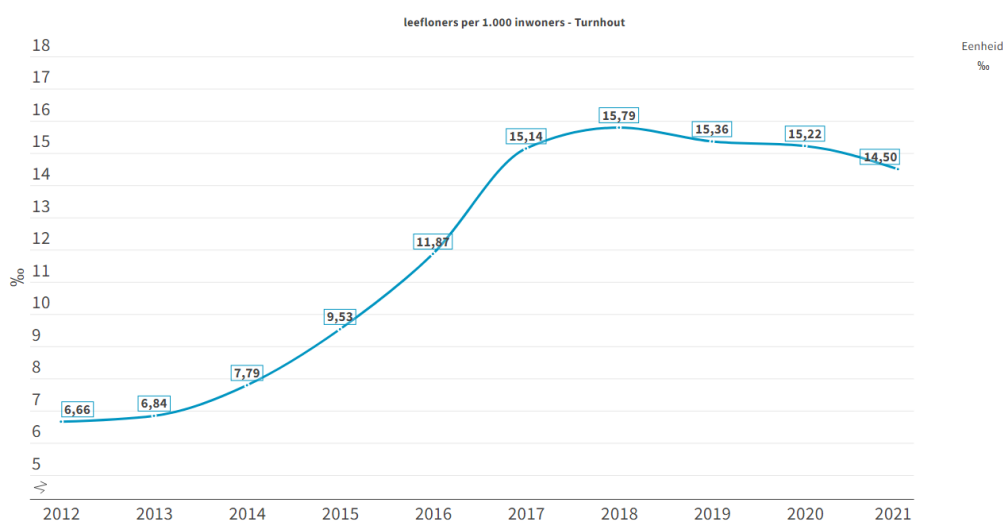
Als we het aantal leefloners per gemeente vergelijken kunnen we zien dat vooral Kasterlee en Turnhout hierin boven de anderen uit steken. In totaal gaat het echter over kleine aantallen ten aanzien van de totale bevolking zoals we hieronder weergeven.

Totaal leefloners per 1.000 inwoners per gemeente, zonder Turnhout:



Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

Per 100 inwoners gaat het om minder dan 1 inwoner die leefloon ontvangt. Bijvoorbeeld in Beerse ontvangt er dus per 1000 inwoners slechts 1 inwoner leefloon.



Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

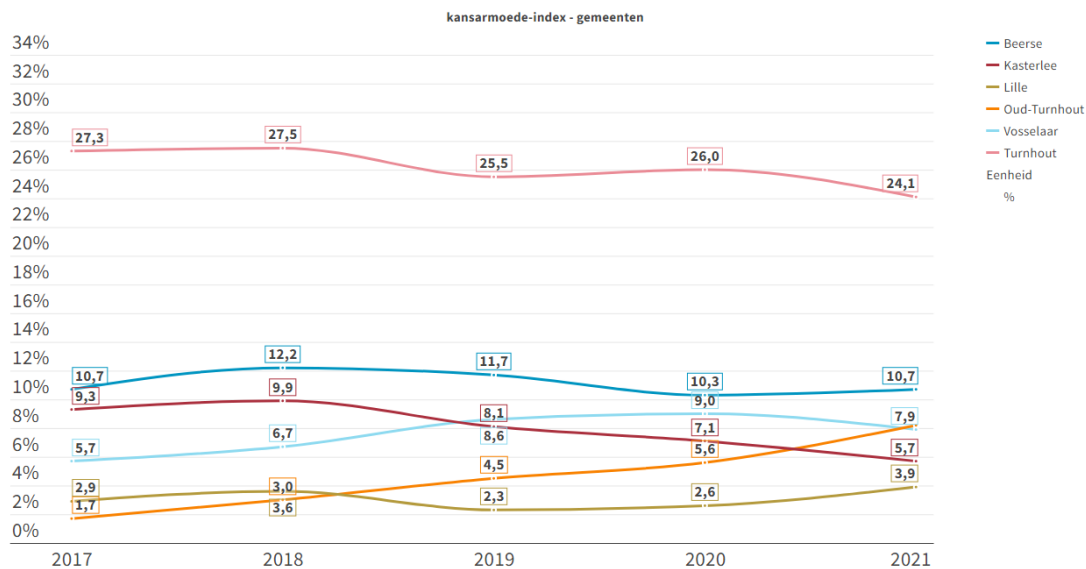
In Turnhout is het aantal leefloners de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld, maar de laatste 4 jaar is dit aantal min of meer gelijk gebleven.

OCMW-tarief kinderopvang in 2022

We vroegen de cijfers over het aantal aanvragen en toekenningen van het OCMW-tarief in de Buitenschoolse Kinderopvang op bij de lokale besturen. Echter bleek dat de vraag door ieder verschillend werd geïnterpreteerd en dus ook werd beantwoord. We nemen deze vraag opnieuw mee in de individuele bespreking met elk lokaal bestuur ter voorbereiding van de ouderbevraging.

Kinderarmoede

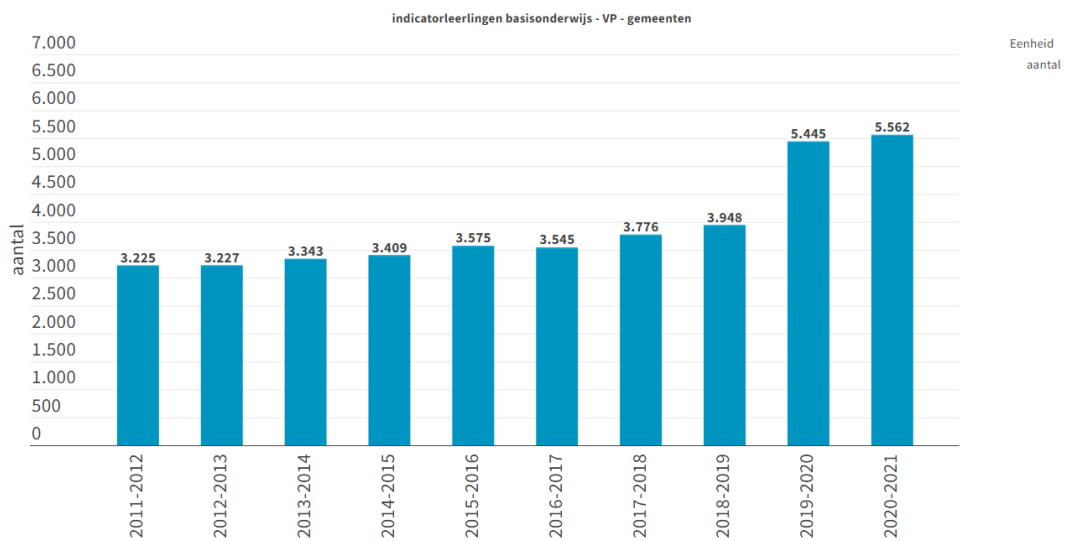
Kinderarmoede wordt vaak uitgedrukt aan de hand van de kansarmoede-index (al dan niet uitgesplitst per origine van de moeder). Deze index geeft weer hoeveel procent van de kinderen uit de meegetelde geboortejaren leven in kansarmoede, gemeten op verschillende levensaspecten.



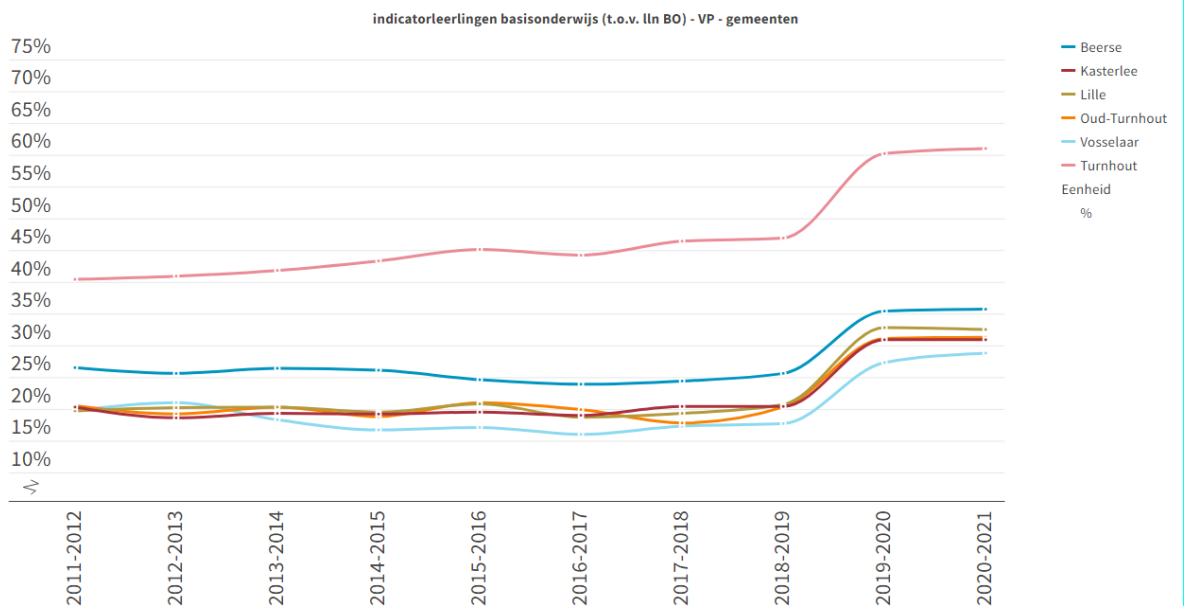
Bron: Opgroeien - Kansarmoede-index | provincies.incijfers.be

Het aantal indicatorleerlingen in de scholen op het grondgebied van de gemeente is een indicator van kansarmoede bij schoolgaande kinderen. Doorgaans zijn er geen grote verschillen tussen de kansarmoedepercentages bij kinderen die wonen in de gemeente vs. kinderen die naar school gaan in de gemeente.

Totaal Regio in Transitie



Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be



Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Wensen en verwachtingen van ouders en kinderen

Om te weten welke noden er zijn, welke drempels er heersen bij het bestaande aanbod en om te weten hoe bepaalde initiatieven beleefd en ervaren worden, moet je inzichten van de gebruikers, in dit geval de kinderen en hun ouders, inbrengen in de omgevingsanalyse.

Dit kan op verschillende manieren.

Behoeftenonderzoek ouders

Met een behoefteonderzoek kan je een zicht krijgen op de noden van de gezinnen in je gemeente, om welke redenen gezinnen naschoolse opvang en activiteiten gebruiken en hoe ze het ervaren. Je kan deze gegevens dan gebruiken om prioriteiten in je beleid te gaan bepalen.

Vanuit Huis van het Kind R.i.T. stellen we een ouderbevraging gebaseerd op het inspirerend voorbeeld van VVSG op en nemen deze in het najaar '23 af en organiseren we focusgroepen om een zo breed mogelijk doelpubliek te kunnen bereiken.

Behoeftenonderzoek kinderen

Wat betekent de opvang buiten de schooluren voor kinderen van 3 tot 12 jaar? Wat vinden ze goed aan hun opvang, wat niet?

Op [de website van Opgroeien](#) vind je een aantal rapporten die meer inzichten geven in de verwachtingen van kinderen en ouders met betrekking tot buitenschoolse kinderopvang. Deze rapporten kunnen je helpen om te reflecteren over de sterkten en zwakten van het aanbod in je gemeente.

Bestaande aanbod aan buitenschoolse kinderopvang en activiteiten.

De interne ontwikkelingen hebben betrekking op de eigen werking van het lokaal bestuur. Dit kan gaan over het lokaal bestuur dat zelf optreedt als organisator van buitenschoolse kinderopvang, dat externe partners ondersteunt of aanmoedigt om buitenschoolse kinderopvang te ontwikkelen, het eigen aanbod aan buitenschoolse activiteiten van het lokaal bestuur (bv. sportkampen in de zomervakantie), enz.

Het bestaande aanbod hebben we zo goed mogelijk in kaart gebracht tot hiertoe. Dit wordt samen met elk lokaal bestuur apart nog verder verfijnd en aangevuld. Daarna kunnen we ook dat luik samen met de bevindingen van de ouderbevraging toevoegen aan deze omgevingsanalyse.